

BS/151/2012

**PREFERENCJE PARTYJNE
W LISTOPADZIE**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
11 stycznia 2012 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w listopadzie¹ udział w nich wzięłoby – według własnych deklaracji – 59% ankietowanych. Od trzech miesięcy odsetek Polaków chcących wziąć udział w głosowaniu nie ulega zmianie i nadal utrzymuje się na dość wysokim, wyższym niż na początku tego roku, poziomie. W porównaniu z październikiem nie zmieniła się także liczba tych, którzy z góry odrzucają możliwość pójścia na wybory.

Tabela 1

Deklaracje uczestnictwa w potencjalnych wyborach parlamentarnych	Wskazania respondentów według terminów badań									
	II 2012	III 2012	IV 2012	V 2012	VI 2012	VII 2012	VIII 2012	IX 2012	X 2012	XI 2012
	w procentach									
Na pewno wziął(ęła)bym w nich udział	57	55	56	57	60	58	56	59	59	59
Nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nich udział	14	17	17	14	15	14	16	15	17	17
Na pewno nie wziął(ęła)bym w nich udziału	29	28	27	29	25	28	29	26	24	24

W listopadzie obserwujemy wyraźną zmianę w układzie sił między dwoma najbardziej liczącymi się ugrupowaniami – PO i PiS. Po dwóch miesiącach spadków, poparcie dla rządzącej partii wyraźnie wzrosło – zamiar głosowania na ugrupowanie premiera Donalda Tuska zapowiedziała jedna trzecia zdeklarowanych uczestników wyborów (34%). To w porównaniu z październikiem wzrost aż o 6 punktów procentowych i najlepszy wynik PO od sierpnia. Natomiast PiS po trzech miesiącach minimalnego trendu wzrostowego również wyraźnie stracił. Chęć poparcia w wyborach ugrupowania Jarosława Kaczyńskiego zadeklarowało 18% głosujących, o 6 punktów mniej niż w ubiegłym miesiącu.

Wyniki pozostałych ugrupowań w porównaniu z październikiem niewiele się zmieniły. Gdyby wybory parlamentarne odbywały się obecnie, swoich przedstawicieli w parlamencie miałyby jeszcze SLD (9%, wzrost o 1 punkt) oraz PSL (7%, wzrost o 2 punkty).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (270) przeprowadzono w dniach 8 – 17 listopada 2012 roku na liczącej 952 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Po raz trzeci z rzędu poniżej progu wyborczego znalazł się natomiast wynik Ruchu Palikota (4%). Do parlamentu nie weszłyby także przedstawiciele Solidarnej Polski (3%). W tym miesiącu swoich zwolenników znalazły jeszcze Nowa Prawica (2%, wzrost o 1 punkt), PJN oraz Prawica Rzeczypospolitej (po 1% głosów).

Przeszło jedna piąta ankietowanych (21%), którzy chcieliby wziąć udział w wyborach nie wie na kogo by głosowała. W porównaniu z październikiem liczba niezdecydowanych wyborców zmalała o 3 punkty procentowe.

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu, to na kandydata której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach*									
	II 2012	III 2012	IV 2012	V 2012	VI 2012	VII 2012	VIII 2012	IX 2012	X 2012	XI 2012
	w procentach									
Platforma Obywatelska RP	33	29	29	27	32	32	36	31	28	34
Prawo i Sprawiedliwość	19	23	22	21	20	25	22	23	24	18
Sojusz Lewicy Demokratycznej	8	8	9	12	9	9	8	8	8	9
Polskie Stronictwo Ludowe	7	8	5	7	6	4	6	5	5	7
Ruch Palikota	9	8	6	7	3	5	5	4	4	4
Solidarna Polska Zbigniewa Ziobro	3	3	4	3	3	3	2	3	3	3
Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikkego	2	2	3	2	1	1	2	1	1	2
Polska Partia Pracy	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0
Polska Jest Najważniejsza	2	0	1	1	1	2	1	2	0	1
Prawica Rzeczypospolitej	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1
Inne	2	1	1	2	1	1	1	1	2	1
Trudno powiedzieć	15	17	21	18	22	18	16	21	24	21
N=	564	548	554	569	603	553	564	569	584	555

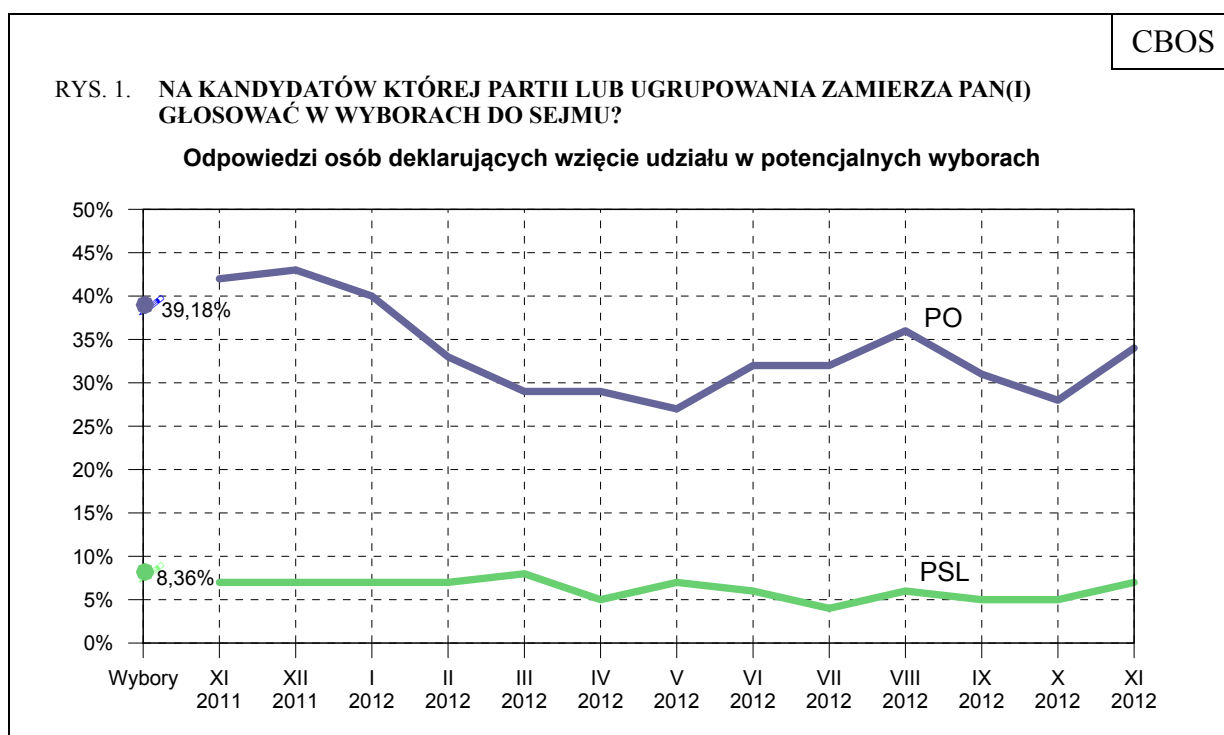
* Podstawą procentowania są wszyscy ci, którzy deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach

Niedawno minął rok funkcjonowania obecnego gabinetu Donalda Tuska. Jak w tym okresie zmieniało się poparcie dla obu ugrupowań tworzących koalicję rządową?

Przez pierwsze trzy miesiące po wyborach na PO gotowych było głosować przeszło dwie piąte pewnych uczestników wyborów. Kolejne trzy miesiące (między styczniem a marcem 2012), to wyraźny spadek poparcia dla głównego ugrupowania rządzącej koalicji do poziomu poniżej jednej trzeciej wskazań. W maju PO odnotowało najgorszy w tym okresie wynik – nieco powyżej jednej czwartej głosów (27%). Miesiące letnie (czerwiec-wrzesień) przyniosły niewielką poprawę notowań, przy czym nietypowy ich wzrost odnotowaliśmy w sierpniu. W październiku liczba zwolenników PO ponownie spadła do poziomu nieco ponad jednej czwartej (28%), by w bieżącym miesiącu osiągnąć wynik powyżej jednej

trzeciej wskazań. W ciągu całego roku obserwujemy zatem w interwale trzy–czteromiesięcznym wahania poparcia dla najważniejszej partii rządzącej koalicji. Liczba zwolenników PO w analizowanym okresie maksymalnie wynosiła około dwóch piątych głosów i nie spadała poniżej jednej czwartej.

W porównaniu z notowaniami PO liczba zadeklarowanych wyborców PSL w kolejnych badaniach minionego roku wahała się w dużo mniejszym stopniu – maksymalne poparcie dla partii Waldemara Pawlaka wyniosło 8%, a minimalne 4%.

W sumie koalicja rządowa jako całość cieszyła się największym poparciem społecznym tuż po wyborach – w grudniu 2011 roku na obie partie koalicji rządowej chciała głosować w sumie połowa ogółu wyborców (50%). Najmniej głosów PO i PSL uzyskały w ubiegłym miesiącu – tylko jedna trzecia uczestników hipotetycznych wyborów gotowa była je poprzeć (33%). W listopadzie odsetek zwolenników obu partii tworzących koalicję rządową wzrósł do przeszło dwóch piątych wskazań (41%).

Jako istotny wskaźnik siły rządzącej koalicji można potraktować skalę przewagi notowań PO nad jej najgroźniejszym konkurentem, czyli PiS (który w wyborach uzyskał 29,89%). Największą, przeszło dwudziestopunktową przewagę nad swoim konkurentem miało PO tuż po wyborach – od listopada 2011 do stycznia 2012. Potem różnica między obu konkurującymi partiami dość raptownie się obniżyła do poziomu (z dwoma wyjątkami)

6–8 punktów procentowych. Notowania PO i PiS najbardziej zbliżyły się w październiku br. (4 punkty różnicy), ale wydarzenia ostatniego miesiąca spowodowały potężny skok tego wskaźnika i w tej chwili odsetek zwolenników PO jest aż o 16 punktów procentowych wyższy niż liczba potencjalnych wyborców PiS.

Tabela 3

Odsetki zwolenników wśród ogółu zadeklarowanych wyborców													
	XI 2011	XII 2011	I 2012	II 2012	III 2012	IV 2012	V 2012	VI 2012	VII 2012	VIII 2012	IX 2012	X 2012	XI 2012
Suma głosów rządzącej koalicji (PO + PSL)	49	50	47	40	37	34	34	38	36	42	36	33	41
Różnica między PO i PiS	21	22	22	14	6	7	6	12	7	14	8	4	16

Sprawa katastrofy smoleńskiej, publikacji „Rzeczpospolitej” i emocjonalnej reakcji szefa PiS, kwalifikującego katastrofę jako udowodniony zamach, wywołała, jak się wydaje, poważne zmiany w układzie sił na naszej scenie politycznej. Rysujące się do tej pory trendy – obniżającego się poparcia dla rządzących i powoli rosnących notowań najsilniejszego ugrupowania opozycji zostały zatrzymane. Budowany od miesięcy wizerunek Jarosława Kaczyńskiego jako odpowiedzialnego polityka najwyraźniej w opinii wielu wyborców został nadszarpnięty, a jego partia straciła w związku z tym zwolenników. Zyskała natomiast partia rządząca, przede wszystkim jednak jako najważniejszy konkurent popełniającego błąd polityczny PiS, czyli jako „partia rozsądku”, a nie „partia władzy”, bowiem wskaźniki gospodarcze i nastroje społeczne wcale się w tym czasie nie poprawiły. Pozostałe ugrupowania opozycyjne praktycznie nie zyskały na osłabieniu PiS. Trudno jednakże przewidzieć, czy tak duża różnica między PO i PiS utrzyma się w najbliższych miesiącach.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?			Liczba osób
		Na pewno wziął(ę)by w nich udział	Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział	Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		59	17	24	950
Płeć	Mężczyźni	64	13	23	452
	Kobiety	55	21	24	498
Wiek	18-24 lata	54	23	23	119
	25-34	58	16	26	194
	35-44	54	21	25	157
	45-54	66	16	18	144
	55-64	62	16	22	182
	65 lat i więcej	62	11	27	153
Miejsce zamieszkania	Wieś	55	18	27	361
	Miasto do 20 tys.	55	18	27	145
	20-100 tys.	63	17	20	182
	101-500 tys.	64	13	23	161
	501 tys. i więcej mieszk.	68	17	15	100
Wykształcenie	Podstawowe	50	17	34	186
	Zasadnicze zawodowe	53	19	28	248
	Średnie	59	18	23	332
	Wyższe	79	11	10	185
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	78	14	8	89
	Średni personel, technicy	69	8	23	35
	Pracownicy adm.-biurowi	65	21	14	54
	Pracownicy usług	60	22	18	66
	Robotnicy wykwalifikowani	56	16	28	113
	Robotnicy niewykwalifik.	35	25	41	45
	Rolnicy	43	24	32	60
	Pracujący na własny rach.	77	4	19	39
Bierni zawodowo	Renciści	64	11	25	83
	Emeryci	62	11	27	193
	Uczniowie i studenci	57	24	19	55
	Bezrobotni	51	17	32	53
	Gospodynie domowe i inni	47	33	20	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	66	16	18	120
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	60	15	24	94
	sekt. pryw. poza rolnict.	61	18	21	229
	prywatnym gosp. rolnym	46	16	37	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	48	14	38	134
	501-750	52	15	34	111
	751-1000	58	19	23	171
	1001-1500	67	19	14	166
	Powyżej 1500 zł	73	12	16	164
Ocena własnych war. mater.	Złe	49	16	35	134
	Średnie	60	17	24	428
	Dobre	63	18	19	388
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	64	14	22	45
	Raz w tygodniu	64	17	19	416
	1-2 razy w miesiącu	53	25	22	164
	Kilka razy w roku	60	13	28	219
	W ogóle nie uczestniczy	50	13	37	106
Poglądy polityczne	Lewica	63	14	23	146
	Centrum	57	19	24	301
	Prawica	75	11	14	286
	Trudno powiedzieć	40	23	37	217

Tabela 2

		Na kandydata której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?						
		Nowa Prawica Janusza Korwin- -Mikkego	Platforma Obywa- telska RP (PO RP)	Polska Jest Najważ- niejsza (PJN)	Polska Partia Pracy – Sierpień 80 (PPP)	Polskie Stron- nictwo Ludowe (PSL)	Prawica Rzeczposp olitej (PR)	Prawo i Sprawie- dliwość (PiS)
		%	%	%	%	%	%	%
Ogółem		2	34	1	0	7	1	18
Płeć	Mężczyźni	3	35	1	0	8	1	16
	Kobiety	1	33	0	0	6	0	20
Wiek	18-24 lata	7	32	2		2		19
	25-34	1	35			10	1	6
	35-44	3	36	1		6	1	19
	45-54	2	23	1	1	9	1	24
	55-64	1	38		1	8	1	17
	65 lat i więcej		39			3		25
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	27	1	1	15	2	17
	Miasto do 20 tys.	1	31			5		20
	20-100 tys.	3	37			1		21
	101-500 tys.	2	37	1	1	2		18
	501 tys. i więcej mieszk.		48	1		1	1	12
Wykształcenie	Podstawowe		23	2	1	6		27
	Zasadnicze zawodowe		39	1	1	7	1	17
	Średnie	4	28	0		9		17
	Wyższe	1	45			5	2	14
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		45			2	3	9
	Średni personel, technicy	5	20			11		18
	Pracownicy adm.-biurowi	3	45			4	2	18
	Pracownicy usług	2	34		2	4		15
	Robotnicy wykwalifikowani	1	19	2		13		23
	Robotnicy niewykwalifik.		10	4	4			26
	Rolnicy		13			44		25
	Pracujący na własny rach.	8	45					14
Bierni zawodowo	Renciści		37			10		17
	Emeryci	1	39			2	1	21
	Uczniowie i studenci	9	39	5		5		14
	Bezrobotni		25		2	2		24
	Gospodynie domowe i inni		37			5		12
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	1	38			3		14
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	1	27		1	7		19
	sekt. pryw. poza rolnict.	3	36	1	0	6	2	16
	prywatnym gosp. rolnym		7			49		21
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	2	22	1		11		21
	501-750		27	1		11		17
	751-1000	4	31	1	1	8	2	22
	1001-1500	3	37			4		15
	Powyżej 1500 zł	0	51		1	3	1	14
Ocena własnych war. mater.	Złe		27			14		21
	Średnie	2	26	0	0	7	1	20
	Dobre	3	44	1	0	5	1	15
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		13			16	2	34
	Raz w tygodniu	2	34	1		7	1	23
	1-2 razy w miesiącu	2	38		1	10		11
	Kilka razy w roku	2	32	1		4	1	14
	W ogóle nie uczestniczy	4	44		1	6		5
Poglądy polityczne	Lewica		28		1	13		6
	Centrum	2	39	0		8		9
	Prawica	3	36	1	1	6	1	29
	Trudno powiedzieć		26	1		1	2	19

Tabela 2 cd.

		Na kandydata której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?					Liczba osób
		Ruch Palikota (RP)	Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	Solidarna Polska Zbigniewa Ziobro	Inna	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		4	9	3	1	21	555
Płeć	Mężczyźni	5	8	2	1	19	289
	Kobiety	4	9	3	1	23	266
Wiek	18-24 lata	14	4	7		13	64
	25-34	9	10	1	2	25	112
	35-44	4	8	4	1	17	85
	45-54	2	12			25	91
	55-64		12	4		18	109
	65 lat i więcej	1	4	1	1	26	93
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	5	1		25	195
	Miasto do 20 tys.	2	13	3		24	78
	20-100 tys.	5	9	3		22	112
	101-500 tys.	3	13	4	1	16	102
	501 tys. i więcej mieszk.	11	6	3	4	12	68
Wykształcenie	Podstawowe	4	5	1		31	90
	Zasadnicze zawodowe	4	8	3		20	128
	Średnie	5	12	3	1	21	193
	Wyższe	4	7	3	1	17	144
Grupa społ.- zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	9	1	1	20	67
	Średni personel, technicy		22	6		17	24
	Pracownicy adm.-biurowi	3	9	5		10	35
	Pracownicy usług	7	6	4	3	23	39
	Robotnicy wykwalifikowani	10	7	3	1	21	62
	Robotnicy niewykwalifik.	6	11			39	14
	Rolnicy		6			13	26
Pracujący na własny rach.	2	5			25	30	
Bierni zawodowo	Renciści		5	4		28	54
	Emeryci	1	10	2		23	116
	Uczniowie i studenci	8	3	5		12	31
	Bezrobotni	4	21	5		16	26
	Gospodynie domowe i inni	10	5	3	5	24	30
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	2	10	4	1	26	76
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	8	7	3	2	24	56
	sekt. pryw. poza rolnict.	8	8	2	1	17	139
	prywatnym gosp. rolnym		9			13	23
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	6	9	2	2	24	63
	501-750	1	10	3		30	57
	751-1000	5	6	2		17	97
	1001-1500	3	14	3	1	20	111
	Powyżej 1500 zł	5	8	1	1	14	118
Ocena własnych war. mater.	Złe	2	9	6		22	63
	Średnie	5	9	2	1	27	250
	Dobre	5	8	2	1	14	242
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		10	7		18	29
	Raz w tygodniu	1	5	4	1	22	260
	1-2 razy w miesiącu	1	13			23	86
	Kilka razy w roku	12	13	2	1	19	130
	W ogóle nie uczestniczy	7	12		1	19	50
Poglądy polityczne	Lewica	6	35			12	92
	Centrum	6	6	4		25	166
	Prawica	4	1	4	1	13	212
	Trudno powiedzieć	2	5	1	2	43	85